

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.3.2023 г.
COM(2023) 174 final

2023/0087 (NLE)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕС) 2022/1369 за удължаване на периода на намаляване на търсенето във връзка с мерките за намаляване по отношение на природния газ, и за засилване на докладването и наблюдението на тяхното прилагане

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

През изминалата година доставките на газ от Русия за Европейския съюз (ЕС) претърпяха прекъсвания в резултат на умишлен опит за използване на енергията като политическо оръжие. От много години Русия е основният доставчик на газ за ЕС. В исторически план ЕС е разчитал на Русия за над 40 % от доставките на газ. От февруари 2022 г. тези доставки непрекъснато намаляват. През януари 2023 г. доставките на газ по газопроводи от Русия бяха под 10 % от вноса на газ в ЕС. Дванадесет държави членки задействаха първото или второто ниво на опасност съгласно общата класификация на ЕС, както е предвидено в Регламент (ЕС) 2017/1938 относно сигурността на доставките на газ. Това сътресение в доставките вече оказва значително въздействие върху стойността и стабилността на цената на доставките на газ и електроенергия, върху инфлацията, върху цялостната финансова и макроикономическа стабилност в ЕС, както и върху всички граждани.

Междувременно, въпреки че ЕС активно диверсифицира източниците на доставки, за да компенсира силния спад на вноса на руски газ, съществува реална възможност за пълно и продължително прекъсване на очакваните доставки на газ от Русия във всеки един момент. ЕС трябва да бъде подготвен за това и да предприеме изпреварващи действия за смекчаване на последиците от евентуални сериозни прекъсвания на доставките. Голяма част от гражданите на ЕС (84 %) са съгласни, че ЕС следва да намали зависимостта си от руски източници на енергия възможно най-бързо. Освен това 81 % заявяват, че са предприели действия за намаляване на собственото си енергопотребление⁽¹⁾.

Поради тази причина на 20 юли 2022 г. Комисията представи предложение за регламент на Съвета относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ, което в крайна сметка беше прието от Съвета на 5 август 2022 г. като Регламент (ЕС) 2022/1369. През последните месеци държавите членки работиха усърдно и приеха мерки, насочени към намаляване на търсенето на газ с 15 %, както е предвидено в горепосочения регламент. Това доведе до действително намаляване на търсенето на газ в целия ЕС с 19 % между август 2022 г. и януари 2023 г.

Въпреки постигнатото намаляване на търсенето и диверсификацията на доставките продължават да съществуват сериозни затруднения при енергийните доставки, които могат да засегнат конкурентоспособността на ЕС и общото икономическо положение. Рисковете включват евентуално възстановяване на търсенето на втечен природен газ (ВПГ) в Азия, което може да намали наличието на газ на световния пазар, метеорологични условия, които могат да засегнат електроенергията от ПАВЕЦ и електроенергията от АЕЦ, които са свързани с по-широко използване на генерирането на електроенергия от газ, както и някои допълнителни прекъсвания на доставките на газ, които могат да засегнат запълването на подземните хранилища за газ, необходимо

---

¹ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2872>

за по-безпроблемна зима през периода 2023—2024 г. Освен това, за разлика от предходния сезон на запълване на хранилищата, сезонът на запълване през 2023 г. не може да разчита на 60 млрд. куб. метра руски газ, транспортиран по газопроводи, който през 2022 г. все още се внасяше в ЕС.

В доклада си от 12 декември 2022 г. Международната агенция по енергетика прогнозира, че през 2023 г. може да възникне недостиг на газ, освен ако вече предприетите мерки в Съюза не бъдат допълнени от допълнителни действия за замяна или икономия на газа. Освен това Комисията изготви придружаващ доклад относно прегледа на Регламент (ЕС) 2022/1369 съгласно член 9 от него, в който се анализират постигнатото намаляване на търсенето, рисковете и възможните сценарии за предлагане и недостиг до края на следващата зима². От констатациите в доклада става ясно, че е необходимо постоянно намаляване на търсенето с 15 % до края на март 2024 г., за да се гарантира, че държавите членки могат да постигнат целта за попълване на запасите в степен 90 %, определена в Регламент (ЕС) 2022/1032, и за да се гарантира равновесие между търсенето и предлагането през зимата на 2023—2024 г., което е наложително с оглед на сигурността на доставките на газ. Ако търсенето не продължи да намалява, хранилищата на газ ще бъдат изчерпани в края на зимата на 2023—2024 г., което ще доведе до възможен недостиг и прекъсвания на подаването на газ.

Освен това докладът въз основа на член 9 показва, че само удължаване с 12 месеца гарантира достатъчно запълване на хранилищата през лятото. Сценариите с по-кратки периоди на намалено търсене биха били недостатъчни, за да се гарантира сигурността на доставките в края на зимата на 2023—2024 г. И обратно, удължаването на периода на намаление от август до март не би осигурило достатъчно време за запълване на хранилищата на подходящото равнище от 90 % и би довело до сериозни затруднения във връзка със сигурността на доставките към края на следващата зима. Студено време само по себе си би довело до почти пълно изчерпване на хранилищата до 31 март 2024 г. Като алтернатива, удължаването от април до октомври би довело до почти пълно изчерпване на хранилищата до 31 март 2024 г., дори без ниски температури и без други рискове от влошаване, които са анализирани допълнително в придружаващия работен документ на службите на Комисията. С други думи, удължавания на сроковете, по-кратки от 12 месеца, могат да доведат до паническо купуване, като европейските участници наддават едни срещу други, до високи цени и до възможен недостиг.

По-дългият период от 12 месеца — от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г. — би намалил възможността за рязко покачване на цените и следователно би ограничил разходите за закупуване на газ за държавите членки за същите количества. Освен това удължаването с 12-месечен период на намаление предоставя повече гъвкавост за отчитане на различните характеристики на отделните държави членки. Докато за някои държави членки е по-лесно да намалят търсенето през лятото (предварително захранване), за други е по-лесно да намалят търсенето през зимата (отложено захранване). По-кратък период на намаление не би позволил тази гъвкавост. Освен това 12-месечният период на намаление би позволил гъвкавост между секторите: тъй като търсенето за битови цели е ниско през лятото, удължаване от април до октомври би създавало

---

² Доклад на Комисията до Съвета относно прегледа на Регламент (ЕС) 2022/1369 (COM (2023) 173) и придружаващият го работен документ на службите на Комисията (SWD (2023) 63).

непропорционална тежест за промишлеността и за по-малко гъвкавия електроенергиен сектор, който зависи от наличието на алтернативни източници на енергия.

Поради това, като се имат предвид рисковете по отношение на доставките от Русия, метеорологичните условия и развитието на световния пазар на газ през 2023 г., е необходимо да се удължи периодът на намаляване на търсенето със същия интервал след изтичането на срока по Регламент (ЕС) 2022/1369 и преди началото на сезона на запълване на хранилищата, както е и необходимо това намаляване да продължи за период от 12 месеца — до 31 март 2024 г.

Освен че гарантира сигурността на доставките, намаляването на търсенето би облекчило икономическите затруднения чрез стабилизиране на цените и би понижило натиска върху крехкото равновесие на пазара на газ. Въпреки че най-тежките икономически въздействия досега бяха предотвратени през 2022 г., световните пазари на газ остават силно ограничени през 2023 г. Цените на газа достигнаха рекордно високи стойности през 2022 г. с максимална цена над EUR 320 за MWh на 26 август, а към настоящия момент са под EUR 45 за MWh. Цените на газа обаче все още са на равнище, което е два пъти по-високо от когато и да било.

Същият дух на солидарност, който преобладаваше при приемането и прилагането на Регламент (ЕС) 2022/1369, следва да продължи. Правната рамка за сигурност на доставките на газ, установена с Регламент (ЕС) 2017/1938, продължава да бъде недостатъчна за справяне с дълготрайните смущения, което би могло да доведе до некоординирани действия от страна на държавите членки, да застраши сигурността на доставките в съседните държави членки и да създаде допълнителна тежест за промишлеността, потребителите и функционирането на вътрешния пазар на Съюза. Макар някои държави членки да са по-уязвими от прекъсвания в доставките в сравнение с други, трудностите при доставките или недостигът на газ биха причинили вреда на икономиките на всички държави членки. Както се посочва в съобщението „Да пестим газ за безпроблемна зима“ от 20 юли 2022 г., за гражданите и промишлеността на всички държави членки е много по-евтино да предприемат действия в дух на солидарност за намаляване на потреблението по пропорционален и доказано управляем начин, отколкото да се налага да се справят с некоординирани ограничения на по-късен етап. Намаляването би надградило сегашните мерки, без да има кумулативен ефект. Това би представлявало постоянно намаляване от 15 % за периода от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г. в сравнение с референтния период от 1 април 2017 г. до 31 март 2022 г. и, следователно, би било идентично и пропорционално на намаляването, предвидено в действащия регламент. Това намаляване би възлязло на 60 млрд. куб. метра, които няма да бъдат потребени в периода от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г.

На неофициалното заседание на Съвета по енергетика на 27 февруари 2023 г. министрите на енергетиката от ЕС обсъдиха подготовката за следващата зима и след нея. По време на посоченото обсъждане беше изтъкнато широкото разбиране на основните продължаващи рискове за доставките на газ, свързани с Русия и световния пазар на ВПГ, с вероятно по-малко количество наличен газ поради възстановяването на азиатската икономика след пандемията от COVID. Освен това заплахите за критичната газова инфраструктура за доставките на ЕС не могат да бъдат пренебрегвани.

Поради това с предложения регламент се удължава срокът на действие на Регламент (ЕС) 2022/1369 до 31 март 2024 г. и се предвижда удължен период на намаление от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г., за да се гарантира, че намаляването на търсенето ще

продължи по време на сезона на запълване на хранилищата през лятото на 2023 г. и през зимата на 2023—2024 г. Периодът на намаляване на търсенето и референтният период се коригират съответно, както и датите по член 5, параграф 5 по отношение на прекомерното запълване на хранилищата и датата на преразглеждане по член 9, за да се гарантира съгласуваност с удължения срок.

Като се има предвид необходимостта от актуални данни за вземане на ефективно решение относно обявяването на състояние на тревога в Съюза честотата на задължението за наблюдение и докладване на потреблението на газ за оценка на намаляването на търсенето по член 8, параграф 1 се увеличава и от веднъж на два месеца наблюдениято и докладването се извършват ежемесечно. Освен това, като се има предвид, че на равнището на ЕС няма достатъчно подробни данни, за да се определи как е постигнато намаляването на търсенето, се предлага в доклада да се включи разбивка на потреблението на газ по отрасли. Това следва да спомогне за разбиране на естеството на постигнатото намаляване на търсенето, т.е. дали то представлява икономия на енергия, заместване на един вид енергия с друг или унищожаване на търсенето, и би позволило да се направят по-целенасочени препоръки с оглед на запазването на конкурентоспособността на промишлеността на ЕС на световната сцена.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

С предложения инструмент се определят временни, пропорционални и извънредни мерки. Той допълва съответните съществуващи инициативи и правни актове на ЕС, с което се гарантира, че гражданите могат да се ползват от сигурни доставки на газ и че клиентите са защитени от големи прекъсвания на доставките.

Той произтича логично от съществуващи инициативи, като например плана REPowerEU, предложения пакет за декарбонизация на пазарите на водород и на газ и инициативата „Да пестим газ за безпроблемна зима“. Предложената инициатива допълва изцяло законодателството на ЕС в областта на сигурността на доставките на газ, чрез което вече е установен широкообхватен набор от правила за по-добра защита на гражданите и дружествата от прекъсване на доставките. С Регламент (ЕС) 2017/1938 бяха въведени, наред с другото, планове за действие при извънредни ситуации, съгласно които от държавите членки се изисква да се подготвят за различни нива на опасност и да планират мерки, които могат да бъдат предприети в случай на състояние на тревога на национално равнище. С него също така се допълва Регламент (ЕС) 2022/2576 на Съвета за укрепване на солидарността чрез по-добра координация на покупките на газ, трансграничния обмен на газ и надеждни сравнителни показатели за цените. Въведени са механизми за солидарност, които гарантират, че държавите членки осъществяват трансгранично сътрудничество, за да може в случай на прекъсване на доставките да се обезпечи подаването на енергия на онези клиенти в даден регион, които имат най-голяма нужда от нея.

След необоснованото и непровокирано руско нахлуване в Украйна ЕС разработи плана REPowerEU с цел да сложи край на зависимостта си от руските изкопаеми горива — възможно най-скоро и най-късно до 2027 г. За да се постигне това, в плана REPowerEU се определят мерки, свързани с икономии на енергия и енергийната ефективност, и се предлага ускорено внедряване на екологично чиста енергия, която да замени изкопаемите горива в домовете, промишлеността и генерирането на електроенергия. В

този контекст предложената инициатива се основава на инструментите, с които ЕС вече разполага, и е в пълно съответствие с целите, определени в плана REPowerEU.

В отговор на руското нахлуване в Украйна с Регламент (ЕС) 2022/1032 във връзка със съхранението на газ бяха въведени задължения за съхранение; в посочения регламент се разглеждат случаите, при които недостиг на доставки и резки повишения на цените може да настъпят не само в резултат на повреди в инфраструктурата или крайно неблагоприятни метеорологични условия, но и в резултат на геополитически промени, водещи до по-дълготрайни или внезапни прекъсвания на доставките. Предвидените в Регламент (ЕС) 2022/1032 задължения за запълване на хранилищата допринасят за гарантиране на сигурността на доставките на газ през зимата на 2022—2023 г. и следващите зимни периоди.

В съобщението „Да пестим газ за безпроблемна зима“, прието на 20 юли 2022 г., се определят инструментите за координирано намаляване на потреблението, които вече са налице в ЕС, и какво друго е необходимо да се направи, за да бъде подготвен ЕС за пълни или частични прекъсвания. Предложената инициатива е в отговор на нарасналите рискове, произтичащи от войната на Русия срещу Украйна, и допълва съществуващите правила за сигурност на доставките. С него се удължават правилата по Регламент (ЕС) 2022/1369 за координирано намаляване на потреблението и се удължават разпоредбите за обявяване на състояние на тревога в Съюза. Въпреки че вече съществува възможност Комисията да обяви извънредна ситуация на равнището на Съюза, възможността за обявяване на състояние на тревога на равнището на Съюза също следва да бъде удължена. Настоящата ситуация показва, че подобно състояние на тревога може да бъде полезно, за да се гарантира, че всички държави членки предприемат необходимите превантивни мерки, за да избегнат възникването на извънредна ситуация в областта на енергоснабдяването.

Следователно настоящото предложение за удължаване на действието на Регламент (ЕС) 2022/1369, което дава възможност за координирана подготовка за кризи чрез въвеждане на по-добри правила за координиране с цел намаляване на потреблението и чрез създаване на възможност за въвеждане на задължителни намаления на потреблението на газ в целия Съюз, допълва съществуващите разпоредби и по-новите инициативи в сектора на енергетиката, като гарантира сигурността на доставките на газ и осигурява координация между мерките за намаляване на потреблението в целия ЕС.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Предложението е извънредна мярка, която се прилага за ограничен период от време и е в съответствие с по-широк набор от инициативи за повишаване на енергийната устойчивост на Съюза и за подготовка за възможни извънредни ситуации, тъй като с него се удължава действието на Регламент (ЕС) 2022/1369 до 31 март 2024 г. Предложението е също така напълно съвместимо с правилата за конкуренцията и за пазара, тъй като функциониращите трансгранични енергийни пазари са от ключово значение за гарантиране на сигурността на доставките в ситуация на недостиг на доставките. Подходящи правила в предложението гарантират, че националните мерки не възпрепятстват конкуренцията и не нарушават целостта на вътрешния пазар. Осигуряването на по-координирани намаления на потреблението е в съответствие също с целите на Комисията във връзка със Зеления пакт.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание на настоящия инструмент е член 122, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Настоящият постоянен недостиг при доставките на газ представлява сериозно затруднение при доставките на енергиен продукт съгласно член 122 от ДФЕС. ЕС все още не е заменил напълно доставките на руски газ и понастоящем разчита на тези доставки за по-малко от 10 % от вноса по газопроводи. Пълното спиране на този внос би довело до недостатъчни запаси през ноември и до пълно изчерпване на газовите хранилища в ЕС през зимния сезон, като по този начин ЕС ще бъде изложен на сериозни рискове за сигурността на доставките. Освен това настоящите изключително високи цени — два пъти по-високи от когато и да било, подчертават необходимостта от спешни действия за по-нататъшно намаляване на цените на газа в Европа и за запазване на конкурентоспособността на икономиката на ЕС в световен мащаб. В тази връзка лидерите от ЕС и Комисията установиха спешната необходимост от постоянни мерки за по-координирани и незабавни действия, за да бъдем по-добре подготвени за евентуални бъдещи прекъсвания на доставките на газ през годината. Мерките, които трябва да бъдат продължени по този инструмент за ограничен период от време, позволяват на всички държави членки да се подготвят координирано и в дух на солидарност за евентуален допълнителен недостиг при доставките. Ограниченото във времето удължаване, както и целенасочените изменения на мерките, предприети съгласно Регламент (ЕС) 2022/1369, също така ще позволят на ЕС и на държавите членки да направят оценка на въздействието на тези мерки и да предложат и приемат постоянни изменения на обикновената правна рамка за сигурност на доставките на газ, както е посочено в Регламент (ЕС) 2017/1938. Поради това е оправдано предложеният инструмент да се основава на член 122, параграф 1 от ДФЕС.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Мерките, които се планира да бъдат удължени в рамките на настоящата инициатива, са в пълно съответствие с принципа на subsidiarity. Поради мащаба и значителното въздействие на по-нататъшното намаляване на доставките на газ от страна на Русия е необходимо да се предприемат действия на равнището на ЕС. Необходим е постоянен координиран подход чрез намаляване на потреблението в целия Съюз в дух на солидарност, за да се сведе до минимум рискът от потенциални сериозни прекъсвания през зимните месеци, когато потреблението на газ ще бъде по-високо и когато държавите членки ще трябва отчасти да разчитат на газа, натрупан по време на сезона на нагнетяване на газ в хранилищата.

Като се има предвид безпрецедентният характер на кризата с доставките на газ и трансграничните последици от нея, както и степента на интеграция на вътрешния енергиен пазар на ЕС, е оправдано да продължат да се предприемат действия на равнището на Съюза, тъй като държавите членки сами не могат достатъчно ефективно и координирано да се справят с риска от сериозни икономически затруднения, произтичащи от скокове на цените или значителни прекъсвания на доставките. Единствено непрекъснати действия на равнището на ЕС, предприемани в дух на солидарност между държавите членки, могат да гарантират, че прекъсването на доставките не води до трайни вреди за гражданите и икономиката.

Поради своя мащаб и въздействие мярката може да бъде осъществена по-добре на равнището на Съюза, тъй като Съюзът може да приема мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, предвиден в член 5 от Договора за Европейския съюз.

- **Пропорционалност**

Инициативата е в съответствие с принципа на пропорционалност. Тя попада в обхвата на член 122, параграф 1 отДФЕС. Намесата чрез политики е пропорционална на измерението и естеството на установените проблеми и на необходимите действия за постигането на определените цели.

Предвид безпрецедентната геополитическа ситуация и сериозната заплаха за гражданите и икономиката на ЕС съществува ясна необходимост от непрекъснати координирани действия. Поради това предложението не излиза извън рамките на необходимото за постигане на целите, определени в понастоящем действащия инструмент. Мерките, които се предлага да бъдат удължени, се считат за пропорционални и се основават, доколкото е възможно, на съществуващи подходи, като например съществуващите нива на опасност и планове за действие при извънредни ситуации, установени в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1938.

С настоящото предложение се определя крайният резултат, който трябва да бъде постигнат, под формата на процес за определяне на правно обвързващо задължение за държавите членки за намаляване на потреблението на енергия, като същевременно на държавите членки се предоставя пълна свобода при избора на най-ефективните средства за изпълнение на това задължение в съответствие с техните национални особености и мерките, които вече са предвидени в националните планове за действие при извънредни ситуации.

- **Избор на инструмент**

Като отчита измерението на енергийната криза и мащаба на нейните социални, икономически и финансови последици, Комисията счита за подходящо да действа чрез регламент, който има общ характер и се прилага пряко и незабавно. Това би довело до бърз, единен и обхващащ целия Съюз механизъм за сътрудничество.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни**

Поради чувствителния от политическа гледна точка характер на предложението и необходимостта от спешно изготвяне на предложението, за да може то да бъде прието своевременно от Съвета, не беше възможно да се проведе консултация със заинтересованите страни. Въпросът обаче беше обсъден с Координационната група по природния газ, която включва представители на държавите членки и европейските сдружения, представляващи доставчиците, операторите на инфраструктура, търговците и основните потребители на газ. На заседанието си от 16 февруари членовете на Координационната група по природния газ изразиха своето разбиране за значението на

постоянното намаляване на търсенето като особено ефективна от гледна точка на разходите мярка за запазване и укрепване на сигурността на доставките. Освен това въпросът беше повдигнат по време на неофициалното заседание на Съвета по енергетика на 27 февруари 2023 г., на което държавите членки потвърдиха значението на адекватната подготвеност с оглед на следващия зимен период 2023—2024 г. и важната роля на намаляването на търсенето на газ в този контекст.

- **Основни права**

Не е установено отрицателно въздействие върху основните права. Мерките по този инструмент няма да засегнат правата на клиентите, които са категоризирани като защитени съгласно Регламент (ЕС) 2017/1938, включително всички битови клиенти. Инструментът ще даде възможност за намаляване на рисковете, свързани с недостига на газ, който в противен случай би имал сериозни последици за икономиката и обществото.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

За това предложение не са необходими допълнителни средства от бюджета на ЕС.

5. ОБОБЩЕНИЕ НА ВЪВЕДЕНИТЕ ПРОМЕНИ

Въз основа на констатациите в доклада по член 9 предложените промени са целенасочени и ограничени по обхват, за да се удължи намаляването на търсенето след изтичането на срока на Регламент (ЕС) 2022/1369 до края на следващата зима:

В член 2 се предлага референтният период, спрямо който се измерва намалението, да бъде променен от 1 август 2017 г. — 31 март 2022 г., както е посочено понастоящем в Регламент (ЕС) 2022/1369, на 1 април 2017 г. — 31 март 2022 г.

В член 3 периодът от 1 август 2022 г. до 31 март 2023 г. за доброволно намаляване на потреблението на газ от държавите членки се заменя с периода от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г.

В член 5 периодът от 1 август 2022 г. до 31 март 2023 г. за задължително намаляване на потреблението на газ от държавите членки при тревога в Съюза, обявена от Съвета по предложение на Комисията, се заменя с периода от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г.

В член 8 двумесечното отчитане на постигнатото намаляване на търсенето се заменя с ежемесечно отчитане на намалението на търсенето в производството на електрическа и топлинна енергия, промишлеността, домакинствата и услугите съгласно съществуващите определения и конвенции на Евростат.

В членове 9 и 10 датата за преглед от Комисията и срокът на прилагане на регламента се адаптират съответно, за да се удължат до 31 март 2024 г. Продължават да се прилагат съществуващите разпоредби на член 5, с които се признават специфичните национални обстоятелства в случай на задължително намаляване на търсенето при тревога в Съюза. Това се отнася по-специално за освобождаванията за държавите членки, които не са пряко свързани с взаимосвързана газопреносна система, за възможността да се вземе предвид газът, използван като суровина през референтния период, възможността за ограничаване на намалението при малък капацитет за износ, който вече се използва в

максимална степен, и накрая при риск от криза в електроснабдяването, включително когато електроенергийната система е десинхронизирана от трета държава.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕС) 2022/1369 за удължаване на периода на намаляване на търсенето във връзка с мерките за намаляване по отношение на природния газ, и за засилване на докладването и наблюдението на тяхното прилагане

СЪВЕТАТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 122, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Регламент (ЕС) 2022/1369 на Съвета³ има за цел доброволно и, ако е необходимо, задължително да се намали търсенето на газ в Съюза, да се улесни запълването на хранилищата и да се осигури по-добра подготовка срещу всякакви по-нататъшни прекъсвания на доставките. Регламент (ЕС) 2022/1369 беше приет въз основа на член 122 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) с оглед на предстоящата криза с доставките на газ, причинена от непровокираното и неоправдано нахлуване на Русия в Украйна през февруари 2022 г., и необходимостта Съюзът да реагира с временни мерки в дух на солидарност между държавите членки.
- (2) Съгласно член 3 от Регламент (ЕС) 2022/1369 държавите членки трябваше да положат всички възможни усилия, за да намалят потреблението си на газ с 15 % от август 2022 г. до март 2023 г. В случай че доброволните мерки за намаляване на търсенето се окажат недостатъчни за справяне с риска от сериозен недостиг на доставки, Съветът, по предложение на Комисията, беше оправомощен да обяви тревога в Съюза съгласно член 4 от Регламент (ЕС) 2022/1369, което би довело до налагане на задължение за намаляване на търсенето. През последните месеци държавите членки работиха усърдно и приеха мерки за намаляване на своето търсене на газ с 15 % в дух на солидарност. Това вече доведе до реално намаляване на търсенето на газ в целия Съюз с над 15 % в периода от август 2022 г. до януари 2023 г.
- (3) Въпреки това все още са налице сериозни трудности за сигурността на енергийните доставки. Положението на пазара на газ в световен мащаб не се е подобрило от февруари 2022 г. насам и Съюзът продължава да разчита на определени количества руски газ, за да задоволи общото си търсене на газ, въпреки намалението на търсенето, постигнато съгласно Регламент (ЕС) 2022/1369. Съкращаването на енергоснабдяването за гражданите на Съюза беше

---

³ РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2022/1369 НА СЪВЕТА от 5 август 2022 г. относно координирани мерки за намаляване на търсенето на газ (ОВ L 206, 8.8.2022 г., стр. 1).

избегнато през последната година благодарение на ефективни мерки по отношение на запълването на хранилищата и намаляването на търсенето. 11 държави членки обаче все още са с обявено ниво на ранно предупреждение, а една — с ниво на тревога в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1938. Поради това, тъй като цените на газа все още са изключително високи и световното предлагане не се е подобрило от август 2022 г. насам, когато беше приет Регламент (ЕС) 2022/1369, спешно е необходимо да се удължат мерките, които спомогнаха за овладяването на кризата, особено да се продължи намаляването на търсенето. Спирането на мерките за намаляване на търсенето би довело до промени в постигнатата досега от ЕС крехка стабилност, и би влошило устойчивостта при вероятни бъдещи събития, като например пълно спиране на руския внос. Ето защо е нужно спешно да се предотврати излагането на Съюза на недостиг на газ и значителна нестабилност на цените.

- (4) Поради значителното намаляване на вноса на руски газ по газопроводите през изминалата година капацитетът на Съюза за запълване на хранилищата понастоящем е значително намален, също и в сравнение със ситуацията през лятото на 2022 г. Въпреки че енергийната криза започна още миналата година, през 2022 г. Съюзът успя да внесе приблизително 60 млрд. куб. метра газ от Русия, за да запълни хранилищата, включително транзит през газопровода „Северен поток 1“; през лятото на 2022 г. обаче Русия неколккратно прекъсва и в крайна сметка прекрати напълно доставките на газ чрез този газопровод, който през септември 2022 г. беше повреден от саботаж до такава степен, че понастоящем не може да транспортира газ и няма да може да го прави в обозримо бъдеще. При настоящите равнища на внос на газ по газопроводи Съюзът ще получи най-много 20 млрд. куб. метра внос от руски тръбопроводи, ако този ненадежден внос не бъде изцяло нарушен. Следователно съществува сериозен риск от недостиг на газ в Съюза през предстоящата зима на 2023—2024 г.
- (5) Тези сериозни трудности се изострят от редица допълнителни рискове и нови елементи, включително i) съживяване на търсенето на втечен природен газ в Азия, което намалява наличния газ на световния газов пазар, ii) метеорологични условия, които напоследък са се влошили допълнително, с което засягат електроенергията от ПАВЕЦ и производството на електроенергия от АЕЦ поради ниските равнища на водата, iii) нови технически разработки, които увеличават рисковете от несигурност по отношение на наличното производство на електроенергия от АЕЦ, и изискват по-често прибягване до производство на електроенергия от газ, и iv) възможни нови прекъсвания на доставките на газ, включително пълно спиране на вноса на газ от Русия.
- (6) Тези трайни и нови сериозни трудности засягат задоволяването на търсенето на газ в Съюза, по-специално навременното и ефективно запълване на подземни хранилища за зимата на 2023—2024 г., както и адекватното съотношение между търсенето и предлагането през следващата зима.
- (7) В съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2022/1369 Комисията извърши преглед на посочения регламент, резултатите от който са обобщени в доклада на Комисията до Съвета. В доклада се анализират различни сценарии със и без удължаване на усилията за намаляване на търсенето съгласно регламента, включително 7-месечно удължаване от април до октомври 2023 г., 8-месечно удължаване от август 2023 г. до март 2024 г. и едногодишно удължаване от април 2023 г. до март 2024 г. В доклада се стига до заключението, че без

непрекъснато намаляване на търсенето нивата на съхранение ще достигнат едва 69 млрд. куб. метра до края на октомври 2023 г., което е значително под целта от 90 % (89,4 млрд. куб. метра) за 1 ноември съгласно Регламент (ЕС) 2017/1938, изменен с Регламент (ЕС) 2022/1032, и че така съхранените наличности ще бъдат напълно изчерпани до февруари 2024 г.

- (8) Що се отнася до различните сценарии, оценени в доклада, в случай на 7-месечно удължаване от април до октомври 2023 г. хранилищата ще бъдат запълнени в достатъчна степен до края на лятото на 2023 г. (95 млрд. куб. метра до края на октомври 2023 г., с което се постига целта от 90 %). Въпреки това, тъй като търсенето на газ дори и при нормални зимни условия е два пъти по-голямо, отколкото през лятото, до края на следващата зима запасите в хранилищата ще бъдат почти напълно изчерпани (остатък от 9 млрд. куб. метра до края на март 2024 г.). Това поражда изключително сериозни опасения за сигурността на доставките и много затруднява запълването на хранилищата в достатъчна степен за следващата зима. В случай на 8-месечно удължаване от август 2023 г. до март 2024 г. хранилищата ще бъдат запълнени твърде бавно, достигайки едва 80 млрд. куб. метра до края на октомври 2023 г. — значително под целта. Нивата на съхранение ще спаднат до под 30 % до края на следващата зима (под 28 млрд. куб. метра), което ще доведе до сериозни опасения за сигурността на доставките и ще затрудни запълването на хранилищата в достатъчна степен за следващата зима. Само при едногодишно удължаване с продължено намаляване на търсенето с 15 % от април 2023 г. до март 2024 г., нивата на съхранение биха могли да достигнат целта от 90 % до 1 ноември и обем от 89,4 млрд. куб. метра до 1 ноември 2023 г., а държавите членки има изгледи да постигнат съответните си цели за 1 май, като до края на март 2024 г. на равнището на ЕС се съхраняват 43 млрд. куб. метра.
- (9) С оглед на това в доклада се стига до заключението, че е необходимо непрекъснато намаляване на търсенето с 15 % в 12-месечен период до края на март 2024 г., за да се гарантира, че държавите членки могат да изпълнят целта за съхранение от 90 %, определена в Регламент (ЕС) 2017/1938, изменен с Регламент (ЕС) 2022/1032, което е наложително за постигане на сигурност на доставките на газ и предотвратяване на всеки недостиг на доставки през следващата зима.
- (10) Въпреки че държавите членки могат да решат кои мерки са по-подходящи за постигането на целите за съхранение, това не може да бъде гарантирано без мерки за намаляване на търсенето. На практика в доклада се стига до заключението, че на пазара няма да има достатъчни количества газ, за да се изпълни задължението във всички държави членки. Това означава, че не всички държави членки са физически в състояние да запълнят хранилищата си до подходящи нива, което води до сериозни затруднения за сигурността на доставките в края на зимата на 2023—2024 г.
- (11) В доклада също така се посочва, че за периода от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г. е необходимо намаляване на потреблението на газ, пропорционално на предвиденото в Регламент (ЕС) 2022/1369. Необходимото удължаване на намалението би съответствало на намаление от 15 % за периода от 1 април 2023 г. до март 2024 г. в сравнение с референтния период от 1 април 2017 г. до 31 март 2022 г. Удължаването на мерките за намаляване на търсенето и удължаването на периода на намаление също така ще осигурят гъвкавост на

пазара, за да се ограничи нестабилността на цените на газа и да се предотвратят резки ценови скокове като наблюдаваните през 2022 г.

- (12) Като се има предвид настоящото крехко равновесие между търсенето и предлагането, дори умерените смущения могат да окажат драматично въздействие върху пазара на газ. Задължението за запълване на газохранилищата е в сила, освен ако не е обявена извънредна ситуация на равнището на Съюза или на регионално равнище в съответствие с Регламент (ЕС) 2017/1938. Поради това едно внезапно прекъсване в размер на 10 % от вноса по газопроводи в Съюза или би наложило драстични изолирани мерки от страна на държавите членки за изпълнение на задължението им за запълване на хранилищата, или би довело до обявяване на извънредна ситуация на равнището на Съюза или на регионално равнище, освен ако не продължи доброволното координирано намаляване на търсенето. Такова продължително координирано намаляване на търсенето от страна на всички държави членки в дух на солидарност е особено важно за ефективното запълване на капацитета за съхранение с минимални смущения на пазара, което остава наложително за сигурността на доставките на газ преди зимата на 2023—2024 г.
- (13) Удължаването представлява спешна мярка в отговор на продължаващи и нови сериозни затруднения при енергийните доставки, които пораждаат риск от непосредствена криза и изискват адаптиране на периода за намаляване на търсенето на газ както с цел удължаване на доброволното намаляване на търсенето на газ, така и с цел да се осигури възможност за обявяване на тревога в Съюза и задействане на съответното задължително намаляване на търсенето на газ след март 2023 г.
- (14) Настоящата криза излага целия Съюз на рискове от недостиг на енергия и високи цени на енергията. Тъй като Съюзът е единен пазар, недостигът на газ в една държава членка би имал тежки последици във всички останали държави членки чрез физически недостиг на доставки на газ, нестабилност на цените или прекъсване на промишлените вериги в резултат на евентуални ограничения на конкретни промишлени отрасли в дадена държава членка. Освен това, в дух на солидарност, всички държави членки могат да допринесат да продължи намаляването на рисковете от недостиг на енергия и да се ограничи нестабилността на цените на газа чрез намаляване на търсенето. Потенциалното положително въздействие на този дух на солидарност нарасна значително през последната година с развитието на нови междусистемни пропускателни способности на изток и допълнителни пропускателни способности за внос на ВПГ, които свързват по-добре държавите членки със съоръжения за регазификация на ВПГ, физически или виртуално.
- (15) Необходимо е да се предприемат спешни действия, тъй като сезонът за запълване на хранилищата започва през април 2023 г. Като се имат предвид описаните по-горе продължаващи и нови сериозни трудности, ако координираното намаляване на търсенето не бъде продължено навреме преди периода на запълване на хранилищата, това би имало непосредствен ефект върху траекториите за запълване и/или пазарните условия, които оказват въздействие върху сигурността на доставките и нестабилността на цените.
- (16) По силата на член 122, параграф 1 от ДФЕС Съветът, по предложение на Комисията и в дух на солидарност между държавите членки, може да вземе решение относно мерките, съобразени с икономическата ситуация, и по-

конкретно ако възникнат сериозни затруднения при снабдяването с определени продукти, а именно в областта на енергетиката. Предвид горепосочените съображения, настоящата криза в доставките на газ, който е енергиен продукт, представлява именно такава ситуация. Поради това е необходимо временно удължаване на срока и целенасочени изменения на мерките, предприети съгласно Регламент (ЕС) 2022/1369, за да се отговори на текущата ситуация в дух на солидарност между държавите членки. Поради това е оправдано предложеният инструмент да се основава на член 122, параграф 1 от ДФЕС.

- (17) Съгласно член 8 от Регламент (ЕС) 2022/1369 държавите членки трябва да докладват на Комисията за постигнатото намаление на търсенето на всеки два месеца, не по-късно от 15-о число на следващия месец, чрез Евростат. Опитът обаче показва, че двумесечният отчетен период не е достатъчен да осигури актуални данни за вземане на ефективно решение за обявяване на тревога в Съюза. Поради това държавите членки следва да докладват своето потребление на газ, за да оценят постигнатото намаление на търсенето всеки месец. С цел прецизиране на мерките за намаляване на търсенето, наблюдението на потреблението на газ на равнището на държавите членки и на равнището на Съюза и прилагането на настоящия регламент следва да се основават на докладване, което включва разбивка на потреблението на газ за производството на електрическа и топлинна енергия, за домакинствата и услугите съгласно определенията и конвенциите, установени в Регламент (ЕО) № 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор.
- (18) В съответствие с член 9 от Регламент (ЕС) 2022/1369 Комисията трябва да извърши преглед, а въз основа на констатациите от него тя има право да предложи удължаване на срока на прилагане на настоящия регламент. За да се вземе предвид предложеното понастоящем удължаване на прилагането на Регламент (ЕС) 2022/1369, следва да се определи нова дата за преразглеждане — 1 март 2024 г.
- (19) Удължените и изменени мерки за намаляване на търсенето следва да бъдат временни и да останат в сила до края на следващия зимен сезон. Въз основа на новия преглед, който трябва да се направи до 1 март 2024 г., Комисията следва да може да предложи удължаване на срока на тяхното прилагане, ако е целесъобразно.
- (20) Поради това Регламент (ЕС) 2022/1369 следва да се прилага до 31 март 2024 г. Измененията на Регламент (ЕС) 2022/1369 следва да влязат в сила до 1 април 2023 г. Това е необходимо, за да се гарантира непрекъснатото намаляване на търсенето с 15 % в 12-месечен период от април 2023 г. до края на март 2024 г. и да се даде възможност на икономическите оператори, държавите членки и Комисията да предприемат необходимите мерки за постигането на тази цел.
- (21) Поради това Регламент (ЕС) 2022/1369 следва да бъде съответно изменен,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменения на Регламент (ЕС) 2022/1369

Регламент (ЕС) 2022/1369 се изменя, както следва:

(1) В член 2 точки 5 и 6 се заменят със следното:

- а) „5) „референтно потребление на газ“ означава обемът на средното потребление на газ на дадена държава членка през референтния период; за държавите членки, в които потреблението на газ се е увеличило най-малко с 8 % в периода от 1 април 2021 г. до 31 март 2022 г. в сравнение със средното потребление на газ по време на референтния период, „референтно потребление на газ“ означава единствено обемът на потребление на газ в периода от 1 април 2021 г. до 31 март 2022 г.;
- б) „6) „референтен период“ означава периодът от 1 април 2017 г. до 31 март 2022 г.;

(2) Член 3 се заменя със следното:

Член 3

Доброволно намаляване на търсенето

Държавите членки полагат всички възможни усилия, за да намалят потреблението си на газ в периода от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г. най-малко с 15 % в сравнение със средното си потребление на газ в периода от 1 април 2017 г. до 31 март 2022 г. („доброволно намаляване на търсенето“). Членове 6, 7 и 8 се прилагат за тези мерки за доброволно намаляване на потреблението.

(3) В член 5 параграф 2 се заменя със следното: „2. За целите на задължителното намаляване на търсенето, докато е обявена тревога в Съюза, потреблението на газ във всяка държава членка в периода от 1 април 2023 г. до 31 март 2024 г. („период на намаляване“) е с 15 % по-ниско в сравнение с референтното ѝ потребление на газ. Всяко намаляване на търсенето, постигнато от държавите членки по време на периода преди обявяването на тревога в Съюза, се взема предвид за целите на задължителното намаляване на търсенето.

(4) В член 8 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Компетентният орган на всяка държава членка наблюдава прилагането на мерките за намаляване на търсенето на нейната територия. Държавите членки докладват на Комисията за потреблението на газ (в тераджаули, ТЈ) за всеки месец, не по-късно от 15-то число на следващия месец. Държавите членки включват в своите доклади разбивка на намаляването на търсенето на газ по сектори, включително търсенето на газ за следните сектори:

- а) вложени горива за производство на електрическа и топлинна енергия;
- б) крайно потребление на енергия в промишлеността;
- в) крайно потребление на енергия в домакинствата и в сектора на услугите.

За целите на настоящия параграф се прилагат определенията и условията, установени с Регламент (ЕО) № 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор.

КГПГ подпомага Комисията при наблюдението на доброволното и задължителното намаляване на търсенето.“

(5) в член 9 датата „1 май 2023 г.“ се заменя с датата „1 март 2024 г.“;

(6) В член 10 втора алинея се заменя със следното:

„Той се прилага до 31 март 2024 г.“

Член 2

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на 1 април 2023 г.

Той се прилага до 31 март 2024 г.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

*За Съвета
Председател*